

# Зміст

## Частина перша

Вітаю у вічності .....	11
Розплющ очі .....	30
Вороття немає .....	48
Любов — це війна .....	69
Так судилося .....	85

## Частина друга

Неба замало .....	97
Кращий світ .....	109
Ми тут .....	119
До наступної зустрічі .....	134
Озирнися назад .....	145

## Частина третя

Скороминуще «зараз» .....	155
Ніко́ли значить ніко́ли .....	174
Втрачати нічого .....	192
Іди на світло .....	213
Хто ми .....	227
На небесах .....	245
Вибір лише один .....	268

<i>Подяки</i> .....	299
---------------------	-----

*Звідки ти?* Кожне нове запитання — відлуння попереднього, і щоразу Тора почувалася дедалі самотнішою.

Вона йде, але сама не знає куди. Вітер відкидає волосся назад, віє на розпашіле лице. Праворуч площа просочується вузькими провулками до гладкого, мов шовк, Рейну. Ліворуч, за порослим травною двориком, у небо дивиться руїна годинникової вежі, стрілки якої завмерли за сім хвилин до дванадцятої.

Тора не вірить у долю, та все-таки вважає деякі шляхи кращими за інші. Тут, у перший тиждень студентства, на порозі незліченних сценаріїв майбутнього, вона відчуває млосне запаморочення. Саме тут має починатися її життя, а вона вже звернула не туди. Чому її не влаштовує одна вечірка, одне місце, одна планета? Чому вона така, чому повсякчас бачить краєм ока щось примарне?

Дівчина зупиняється біля брами, що веде у дворик. Не зважає на замок з ланцюгом, перестрибує через ґрати й приземляється на траву, тоді йде за своєю тінню, доки та не зникає. Через десять кроків опиняється в новому світі — тихому, під склепінням зірок. Тора вдихає, ніби плавчиня, що довго була під водою, а потім виринула на поверхню. Збирається вкласти на траву й бачить, що її вже випередили: якийсь хлопець лежить, розпростерши руки й закинувши голову назад, ніби намагається вдихнути всесвіт.

Хтось інший, можливо, зрадів би спорідненій душі. Торі ж лише робиться прикро: то було її місце, а він його забрав. Завмерши на траві, дівчина облітає орбіти двох можливих світів. Вона сама, надворі темно: краще триматися подалі. Він п'яний, ба навіть непритомний: слід з'ясувати, чи все гаразд. Тора рвучко вдихає і робить ставку на другий світ.

— *Hallo?* — промовляє вона. — М-м-м... *Ist alles okay?\**

Хлопець підхоплюється. Тора уважно його роздивляється. Великі очі, кучеряве чорне волосся. Вродливий. Якщо він збагне, що сподобався їй, вона впаде у відчай. Невисокий — навіть

---

\* Привіт? Усе гаразд? (нім.) — Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.

з урахуванням того, що з висоти Ториних метра вісімдесяти більшість людей невисокі.

— *Englisch?*\* — з надією в голосі питає він.

— Ой, так. Будь ласка, — сміється дівчина. — Ти, певно, помітив, що моя німецька — це насправді англійська з німецьким акцентом.

Хлопець озирається на місце, де лежав, ніби має щось їй пояснити.

— Я просто... — він затинається. — Сантьяго Лопес. Санті, — акцент пасує до імені. Тора не відразу помічає, що він простягнув їй руку, щоб вона потиснула.

Так дівчина й учинила.

— Я подумала, ти у відключці. Прийшла з'ясувати, чи все гаразд.

— Жартуєш? У тому клубі пиво по п'ять євро. Для відключки мені забракло б грошей, — таке враження, ніби він з неї глузує. — А в тебе є ім'я?

— Авжеж. Знайомство, ось як це робиться, — вона досі безглуздо тисне його руку. — Тора Лішкова.

Він відпускає Торину руку й показує на дівчину пальцем.

— Судячи з вимови, ти з Англії. Судячи з імені, ні.

Єдиний зиск від гучної вечірки — цієї бесіди там не було. *Поясни, що ти за одна!* Тора зітхає, сподіваючись, що зробить це коротко.

— Тато чех, мама з Ісландії, але я виросла в Сполученому Королівстві, — дівчина знизує плечима. — Науковці, сам розумієш.

Він невпевнено пригладжує волосся.

— Мій батько — водій автобуса, а мати працює в крамниці, тож ні, не розумію.

— Мені шкода. Тобто не через те, що вони... — кожне слово штовхає її на дедалі гірший шлях. Яке він має право так з нею чинити? Тора посміюється. — От лайно. Знаєш, відтепер я називатимуся Джейн Сміт.

Санті здимає руки догори, награно перепрошуючи.

---

\* Англійська? (нім.)

— Вибач, що намагався зав'язати розмову.

— Я не просила розмови, — Тора обхоплює себе руками, здіймаючи очі на зорі. — Просто хотіла вийти на вулицю й побути на самоті.

— Без питань. Вибач, що вторгся у твоє особисте місто, — він демонстративно кланяється та йде геть.

Тора ніяковіє.

— Зачекай.

Санті обертається.

— Вибач, — каже вона. — За весь вечір... Мені так і не вдалося ні до кого достукатися. Думала, у цьому винен галас або всі інші, але, мабуть, це через мене. А тепер...

Він весело й водночас роздратовано дивиться на неї.

— І що тепер?

Тора клацає пальцями.

— Знаю. Можеш знову лягти? Туди, де лежав. Ніби мене тут узагалі не було.

Вона очікує, що хлопець піде геть, але він знизує плечима, сміється та лягає. Так Тора дещо про нього зрозуміла.

— Добре. Там і чекай, — дівчина повертається туди, звідки прийшла. У темряві біля ґрат рахує до трьох, міркує, чи не вшитися геть («Боже-що-я-роблю?»), тоді підбігає до газону й простягає руку спантеличеному Санті. Він хапається за Торину руку, а дівчина підіймає його на ноги.

— Привіт, — жваво промовляє вона. — Я Тора Лішкова. Приємно познайомитися — абсолютно вперше.

Спливає мить. Хлопця осяває усмішка.

— Сантьяґо Лопес Ромеро, — відповідає він, міцно стискаючи її руку. — Будь ласка, називай мене Санті.

— З радістю, — Тора відпускає руку хлопця. Її рука, якій більше немає за що триматися, невпевнено падає на стегно. — Тож, гм, якщо ти не був у відключці, то що робив?

— Дивився на зорі, — відповідає він, ніби зізнаватися в такому — цілком нормально.

Торине серце підстрибує. Примружившись, вона дивиться вгору крізь серпанок ліхтарів.

— Їх не дуже-то звідси й видно.

— Ні. Зате он звідти буде, — Санті показує на верхівку годинникової вежі.

Тора кліпає.

— Пропонуєш туди видертися?

Санті знизує плечима.

— Якщо в тебе нема реактивного ранця.

Тора здійсмає погляд на вежу. Цегляні стіни поцятковані отворами. Дівчина розчулюється від цього видовища. Нарешті щось зачіпає її за живе. Тора відчуває поколювання в серці, яке минає лише тоді, коли вона опиняється там, де не має бути. Там, куди у здоровому глузді не захоче ніхто. А могла б сама запропонувати видертися на ту вежу. Тепер Санті подумає, ніби вона пристала на це лише заради того, щоб його вразити.

— Я не полізу з тобою на напівзруйновану вежу! І взагалі, я тебе не знаю.

Санті вже крокує травою.

— А можна справді добре знати іншу людину?

— Та вже краще, ніж я тебе, — відповідає вона, наздогнавши хлопця.

— Невже? — каже він. — Я думаю, ми навіки залишаємося одне для одного таємницею.

Тора чудується з того, як йому вдався цей фокус, як він перетворив жарт на серйозну розмову. Почасти їй байдуже. Уперше за весь вечір щось іде як треба.

— Які в тебе докази? — допитується вона.

— Мої батьки. Вони одружені вже тридцять років, але батько досі дізнається про матір таке, що глибоко його дивує.

— Авжеж, — протяжно промовляє Тора. — А твоя мама каже те саме про тата?

Санті спантеличується, потім насторожується.

— А що?

— Бо чоловіки завжди так кажуть, коли не тримають жінок за людей. *Ой, вона така загадкова*, хоча битих тридцять років товкмачить тобі, чого хоче, а ти просто не слухав.

Санті всміхається, але напружено.

— Може, у твоїх батьків так.

— Ні-ні. Мої батьки знають одне про одного все, що тільки можна, — Тора ховається від холоду в шарф. — Завершувати фрази одне одного — вчорашній день. Нині вони пропускають цілі діалоги, бо вже знають, що буде в кінці.

Санті перестрибує через ґрати й подає їй руку.

— Це не означає, що вони знають одне про одного все. Звісно, знають свої стосунки, та все одно знайомі лише з одного... Не знаю, як це сказати. З одного боку.

Тора ігнорує його руку й сама перелазить через огорожу.

— Ти про що?

— Про те, що батьки знають одне одного лише як подружжя. А може, поряд із друзями та навіть із тобою вони кажуть і роблять щось таке, чого ніколи не показали б одне одному, — він знизує плечима. — Ти не можеш всебічно знати іншу людину. Тоді потрібно бути для неї всім, а це неможливо.

Вони стоять біля підніжжя вежі, де стіни уквітчують графіті: шари слів, написаних ручкою і фарбою, незбагнений десятимовний палімпсест. Тора дивиться вгору. Вежа вища, ніж вона думала. Санті позирає на дівчину так, ніби очікує, що та дасть задній хід. Насамперед це, а не щось інше, спонукає її пролізти крізь щербату діру в стіні.

З одного світу — в інший. Тора думає, що Санті десь загубився, але він з нею. Його дихання — єдиний звук у всесвіті. Вони вдивляються вгору, у темряву, пронизану цятками світла. Черепиця, що залишилася на дірявому даху, затуляє зірки.

Тора ступає на напіврозвалені сходи, що зміяються вздовж внутрішньої стіни. Озирається на Санті.

— Отже, ліземо.

Він розпливається в усмішці.

— Чом би й ні?

Діставшись першої прогаліни між східцями, Тора обмірковує його слова. Чом би й не ризикнути життям заради допитливості? Для неї відповідь на це запитання очевидна. Дівчина перестрибує через сходинки. Нервово збудження охоплює її від маківки до п'ят. Що вище Тора підіймається, то ширшими стають прогаліни, тож вона вишукує в стіні точки опори для рук і ніг, чіпляється за діри, як за проміжні сходинки, якими можна видертися ще вище. Невдовзі дівчина забуває про все. Вечірка, жахливе перше враження Санті, страх піти хибним шляхом — усе залишилося позаду. Тепер шлях один — угору, і він веде на вершину вежі, до захованих під серпанком зірок. Тора не думає про падіння, навіть коли бачить крізь діри в стінах нічні небеса, затягнуті пасмами хмар. Свище вітер, волосся падає на очі. Коли ноги намагаються наступну сходинку, дівчина обертається й дивиться, як позаду лізе Санті. Дивитися набагато страшніше, ніж робити. У повітрі лунає музика. Тора не розуміє, звідки взялася ця мелодія, доки не помічає, що Санті ворушить губами.

— Ти що, *співаєш*? — недовірливо промовляє вона.

Хлопець перестрибує через прогаліну й обтрушує з рук пил.

— Угу, — Санті випереджає її та підіймається останнім витком спіралі. Тора міркує про те, що це означає. Він не боїться — ані впасти, ані ухвалити хибне рішення. На мить її охоплює заздрість до нього.

Дівчина пролазить услід за Санті крізь люк на дерев'яну платформу. З трьох боків її оточують арки, з-під яких відкриваються міські краєвиди. З четвертого боку — спід годинника із заіржавілим механізмом. Розпашіла після підйому, Тора розмотує шарф і чіпляє його за іржавий цвях. Потім сідає на краю й закидає голову назад. Вивільнившись від вогнів міста, зірки окропили небосхил, ніби краплі крові якогось убитого бога.

— Правда ж, дивно, що інколи реальність здається нереалістичною? — розмірковує вона. — Такого не повинно бути. З чим ми взагалі її порівнюємо?